

Ks. JERZY CHMIEL, Rzym.

O PROJEKIE NOWEGO WYDANIA BIBLI HEBRAJSKIEJ

W r. 1957 na kongresie Union Mondiale des Etudes Juives prof. M. H. Coshen-Gottstein wysunął projekt nowego wydania krytycznego Biblii Masoreckiej, które pozwoliłoby czytelnikowi śledzić historię i rozwój tekstu biblijnego, w każdym studium jego przekazywania. Praca została powierzona profesorom i badaczom Institut d'Etudes Juives przy Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie, a sam projekt nazwano w skrócie H. U. B. P. (Hebrew University Bible Project) i ogłoszono prowizorycznie w Textus Annual of the Hebrew University Bible Project, vol. I, Jerusalem 1960 (ss. 210—211).

Założenia wydawnicze związane z zamierzonym wyżej dziełem są następujące:

1. Celem ustalenia tekstu masoreckiego będą użyte manuskrypty z akademii tyberiadzkiej Ben-Aszer i inne wybrane manuskrypty biblijne, oraz fragmenty Genizy Kairskiej.

2. Dla historii tradycji pre-proto- i pozamasoreckiej nieodzownym jest korzystanie z rulonów i fragmentów pustyni jużdzkiej, wersji samarytańskiej oraz z odnośników do literatury i liturgii żydowskiej, ka-raickiej i rabinickiej.

3. Przy konsultacji nad tekstem niemałą rolę mają odegrać referencje do wersji aramejskiej, syryjskich, greckich, łacińskich i arabskich, do apokryfów do Nowego Testamentu, literatury żydowskiej, hellenistycznej i pierwszych chrześcijan.

Na marginesie warto dodać, że podobny projekt krytycznego wydania Biblii hebrajskiej wysunął już w r. 1937 P. Kittel, ale zawierucha wojenna przeszkodziła mu w tym przedsięwzięciu.

W celu realizacji H. U. B. P. zapowiedziano szereg publikacji przygotowawczych, jak np. D. S. Loewinger, *The Massorah of the Aleppo Codex* 1962; Yeivin J., *The System of Accents and Metheg in the Ben-Asher Codices*; Goshen-Gottstein M. H., *Remnants of the Syro-Hexapla*; J. Shunnari, *The Arabic Translation of Saadiach to Isaiah*; M. H. Goshen- H. Shirun, *The Syro-Palestinian O. T.*

Rzym

Ks. JERZY CHMIEL